Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Spraw Zagranicznych

2023/2107(INI)

14.9.2023

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie stosunków między UE a Japonią
(2023/2107(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Reinhard Bütikofer

Sprawozdawca komisji opiniodawczej będącej komisją zaangażowaną zgodnie z art. 57 Regulaminu:
Danilo Oscar Lancini, Komisja Handlu Międzynarodowego

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie stosunków między UE a Japonią
(2023/2107(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając wspólne oświadczenie przyjęte na 29. szczycie UE–Japonia, który odbył się w Brukseli w dniu 13 lipca 2023 r.,

– uwzględniając 41. międzyparlamentarne posiedzenie UE–Japonia, które odbyło się w Strasburgu w dniach 12–13 lipca 2023 r.,

– uwzględniając Umowę o partnerstwie strategicznym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Japonią, z drugiej strony[1],

– uwzględniając Umowę o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską a Japonią[2], obowiązującą od lutego 2019 r.,

– uwzględniając dokument pt. „Zielony sojusz na rzecz ochrony środowiska, powstrzymania zmiany klimatu i osiągnięcia ekologicznego wzrostu gospodarczego”, przyjęty na szczycie UE–Japonia 27 maja 2021 r.,

– uwzględniając Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony zatwierdzony przez Radę 21 marca 2022 r.,

– uwzględniając dokument strategiczny pt. „Wspólna wizja – wspólne działanie. Silniejsza Europa – globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej” z czerwca 2016 r.,

– uwzględniając wspólny komunikat dla Parlamentu Europejskiego i Rady pt. „Unijna strategia współpracy w regionie Indo-Pacyfiku” z 16 września 2021 r. (JOIN(2021)0024) oraz strategie na rzecz Indo-Pacyfiku przyjęte przez kilka państw członkowskich UE,

– uwzględniając wspólny komunikat dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego z 1 grudnia 2021 r. pt. „Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

– uwzględniając partnerstwo na rzecz zrównoważonej łączności i infrastruktury wysokiej jakości między Unią Europejską a Japonią, podpisane w Brukseli 27 września 2019 r. podczas pierwszego Europejskiego Forum Konektywności,

– uwzględniając wspólny komunikat dla Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady z 20 czerwca 2023 r. pt. „Europejska strategia bezpieczeństwa gospodarczego” (JOIN(2023)0020),

[1] Dz.U. L 216 z 24.8.2018, s. 4.
[2] Dz.U. L 330 z 27.12.2018, s. 3

– uwzględniając porozumienie o współpracy między UE a Japonią w zakresie półprzewodników oraz porozumienie o współpracy na rzecz bezpiecznej i odpornej podmorskiej łączności kablowej, podpisane 3 lipca 2023 r. na pierwszym posiedzeniu Rady Partnerstwa Cyfrowego Japonia–UE,

– uwzględniając porozumienie administracyjne między UE a Japonią w sprawie współpracy w zakresie łańcuchów dostaw surowców krytycznych uzgodnione 6 lipca 2023 r.,

– uwzględniając porozumienie o współpracy w zakresie wodoru podpisane przez Komisję i Japonię 2 grudnia 2022 r.,

– uwzględniając wspólny komunikat dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie aktualizacji strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego i jej planu działania pt. „Udoskonalona strategia Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego w obliczu zmieniających się zagrożeń morskich” z 10 marca 2023 r. (JOIN(2023)0008),

– uwzględniając decyzję Rady (UE) 2023/362 z 14 lutego 2023 r. w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, Umowy między Unią Europejską a Japonią w sprawie niektórych postanowień umów o przewozach lotniczych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Japonią[3],

– uwzględniając porozumienie administracyjne między EUNAVFOR ATALANTA a siłami japońskimi w celu zwalczania piractwa, podpisane 15 marca 2023 r.,

– uwzględniając porozumienie ramowe w sprawie badań naukowych dotyczących współpracy w dziedzinie prognoz strategicznych między Wspólnym Centrum Badawczym a Krajowym Instytutem Polityki Naukowej i Technologicznej (NISTEP), podpisane 13 lipca 2023 r.,

– uwzględniając zasady handlu cyfrowego przyjęte podczas trzeciego dialogu gospodarczego wysokiego szczebla między UE a Japonią, który odbył się 27 czerwca 2023 r.,

– uwzględniając rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/1453 z dnia 13 lipca 2023 r. uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/1533 wprowadzające specjalne warunki regulujące przywóz paszy i żywności pochodzących lub wysyłanych z Japonii w następstwie wypadku w elektrowni jądrowej Fukushima[4],

– uwzględniając nowy plan Japonii na rzecz wolnego i otwartego regionu Indo-Pacyfiku („Przyszłość Indo-Pacyfiku”) ogłoszony w marcu 2023 r.,

– uwzględniając japońskie strategie bezpieczeństwa zaktualizowane w grudniu 2022 r. (krajowa strategia bezpieczeństwa, krajowa strategia obrony i program budowania zdolności obronnych),

– uwzględniając światowy plan pokojowy z Hiroszimy,

[3] Dz.U. L 50 z 17.2.2023, s. 1.
[4] Dz.U. L 179 z 14.7.2023, s. 90.

– uwzględniając zasady G-20 dotyczące inwestycji w infrastrukturę wysokiej jakości, które obejmują priorytety w dziedzinie otwartości, przejrzystości, efektywności gospodarczej i zdolności obsługi zadłużenia,

– uwzględniając wytyczne operacyjne G-20 dotyczące zrównoważonego finansowania,

– uwzględniając Konwencję Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych,

– uwzględniając Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych w sprawie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej,

– uwzględniając partnerstwo G-7 na rzecz globalnej infrastruktury i inwestycji,

– uwzględniając wspólne oświadczenie w sprawie nowej ery partnerstwa trójstronnego z 18 sierpnia 2023 r., uzgodnione przez Japonię, Republikę Korei i Stany Zjednoczone na trójstronnym szczycie przywódców, który odbył się w Camp David,

– uwzględniając sprawozdanie z 25 listopada 2020 r. pt. „NATO 2030 – zjednoczeni z myślą o nowej epoce”, przedstawione przez grupę analityczną powołaną przez sekretarza generalnego Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO),

– uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,

– uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) podpisaną 10 grudnia 1982 r. i obowiązującą od 16 listopada 1994 r.,

– uwzględniając Układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej,

– uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie agresji na Ukrainę, przyjętą 2 marca 2022 r.,

– uwzględniając Ramową konwencję ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i porozumienie paryskie, które weszło w życie 4 listopada 2016 r.,

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2014 r. zawierającą zalecenie Parlamentu Europejskiego dla Rady, Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w sprawie negocjacji dotyczących umowy o partnerstwie strategicznym między UE a Japonią[5],

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie adekwatności ochrony danych osobowych zapewnianej przez Japonię[6],

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2020 r. w sprawie międzynarodowych i wewnątrzkrajowych uprowadzeń rodzicielskich dzieci z UE w Japonii[7],

[5] Dz.U. C 443 z 22.12.2017, s. 49.
[6] Dz.U. C 388 z 13.11.2020, s. 150.
[7] Dz.U. C 371 z 15.9.2021, s. 2.

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z 26 listopada 2020 r. w sprawie przeglądu polityki handlowej UE[8],

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie konektywności i stosunków UE–Azja[9],

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z 7 czerwca 2022 r. w sprawie UE wobec zagrożeń bezpieczeństwa w regionie Indo-Pacyfiku[10],

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z 18 stycznia 2023 r. w sprawie realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa – sprawozdanie roczne za 2022 r.[11],

– uwzględniając art. 54 Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Handlu Międzynarodowego,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0000/2023),

A. mając na uwadze, że w 2024 r. UE i Japonia będą obchodzić 50. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych;

B. mając na uwadze, że Japonia jest najbliższym partnerem strategicznym UE w regionie Indo-Pacyfiku; mając na uwadze, że obie strony podzielają bardzo szeroki zakres wartości i celów;

C. mając na uwadze, że współpraca UE z Japonią ma ogromne znaczenie ze względu na rosnące znaczenie gospodarcze, demograficzne i polityczne regionu Indo-Pacyfiku oraz jego strategiczną pozycję geopolityczną i geoekonomiczną;

D. mając na uwadze, że UE i Japonia dążą do pokoju i stabilności w całym regionie Indo-Pacyfiku, w szczególności poprzez promowanie przestrzegania przez wszystkie kraje konwencji UNCLOS; mając na uwadze, że we wspomnianym regionie Japonia jest ważnym obrońcą międzynarodowego porządku opartego na zasadach;

E. mając na uwadze, że w grudniu 2022 r. Japonia przyjęła nowe krajowe strategie bezpieczeństwa i obrony;

F. mając na uwadze, że zarówno UE, jak i Japonia wyraziły poparcie dla Ukrainy i sprzeciw wobec brutalnej, niesprowokowanej i nielegalnej wojny napastniczej Rosji;

G. mając na uwadze, że zarówno UE, jak i Japonia zobowiązały się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.;

H. mając na uwadze, że UE i Japonia zobowiązały się do wspierania bezpiecznych i zrównoważonych połączeń;

[8] Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 155.
[9] Dz.U. C 456 z 10.11.2021, s. 117.
[10] Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 32.
[11] Dz.U. C 214 z 16.6.2023, s. 26.

I. mając na uwadze, że współpraca w kwestiach naukowych, społecznych, kulturalnych i politycznych oraz wzajemna wymiana doświadczeń mogą wzmocnić partnerstwo i przynieść korzyści obywatelom obu stron;

J. mając na uwadze, że partnerstwo cyfrowe Japonią a UE zostało zainicjowane na szczycie UE–Japonia, który odbył się w Tokio 12 maja 2022 r.;

K. mając na uwadze, że 13 maja 2023 r. odbyło się w Sztokholmie drugie forum ministerialne poświęcone UE i Indo-Pacyfikowi;

L. mając na uwadze, że w dniach 19–21 maja 2023 r. odbył się w Hiroszimie 49. szczyt G-7;

M. mając na uwadze, że Japonia uczestniczy w czterostronnym dialogu na temat bezpieczeństwa;

1. podkreśla, że stosunki między UE a Japonią to więzi między partnerami o wyjątkowo zbieżnych poglądach, opierające się na solidnej podstawie wspólnych wartości, demokracji, wspólnych celach i wzajemnie zgodnych interesach, co sprawia, że Japonia jest jednym z najważniejszych i najbardziej zaufanych partnerów UE na świecie; zdecydowanie podkreśla zainteresowanie UE pogłębieniem i rozszerzeniem tego partnerstwa na płaszczyźnie dwustronnej, a także w kontekście wielostronnym; opowiada się za stosowaniem podejścia Drużyny Europy w kontekście tych stosunków;

2. uznaje zasadniczą rolę umowy o partnerstwie gospodarczym między UE a Japonią oraz umowy o partnerstwie strategicznym między UE a Japonią w ramach tych stosunków; wzywa pozostałe trzy państwa członkowskie UE, które jeszcze tego nie uczyniły, do ratyfikowania umowy o partnerstwie strategicznym; apeluje o pełne wdrożenie obydwu umów; z zadowoleniem przyjmuje rozwój coraz większej liczby dwustronnych dialogów, konsultacji, protokołów i porozumień, czego zwieńczeniem jest doroczny szczyt z udziałem UE i Japonii; z zadowoleniem przyjmuje również coraz ściślejsze stosunki między Japonią a poszczególnymi państwami członkowskimi UE;

3. pochwala prace japońskiego kierownictwa grupy G-7 w 2023 r. i ogólną doskonałą współpracę w grupie G-7; zwraca uwagę, że UE musi również bardzo ściśle współpracować z Japonią w ramach grupy G-20, z ONZ i jej wyspecjalizowanymi agencjami, w ramach UNFCCC, z międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi i instytucjami finansowymi, a także w ramach innych formatów międzynarodowych w dążeniu do pokoju, ochrony praw człowieka, dobrobytu, praworządności i realizacji celów zrównoważonego rozwoju;

4. z zainteresowaniem odnotowuje wysiłki Japonii na rzecz promowania stabilnej architektury w regionie Indo-Pacyfiku, na przykład poprzez jej udział w czterostronnym dialogu na temat bezpieczeństwa, współpracę z wyspiarskimi państwami Pacyfiku lub niedawną umowę z Koreą i USA w Camp David; odnotowuje ciągłe obawy Japonii dotyczące Korei Północnej; zamierza stale współpracować z Japonią w celu odpierania agresywnej polityki Chin wobec jej sąsiadów; podziela stanowisko Japonii, że Tajwan jest ważnym partnerem i cennym przyjacielem; podziela ponadto wysokie uznanie Japonii dla Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN); z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niektóre nowe formaty wiceministerialne obejmują

również UE (w takich konfiguracjach jak Japonia, Australia, Korea i UE oraz Japonia, Korea, USA i UE);

5. jest wdzięczny za solidne i niezachwiane wsparcie, jakiego Japonia udziela Ukrainie, warte 7,6 mld USD, aby ta mogła się bronić w wywołanej przez Rosję wojnie napastniczej; zgadza się z Japonią, że niezwykle ważne jest dążenie do wspólnego działania wszystkich podmiotów międzynarodowych, które popierają przyświecające ONZ zasady suwerenności narodowej i integralności terytorialnej w obliczu imperialistycznego rewizjonizmu lub przymusu ze strony hegemona; podziela wyraźne zobowiązanie UE do wspierania wysiłków na rzecz utrzymania pokoju i stabilności w regionie Indo-Pacyfiku, zwłaszcza na Morzu Południowochińskim, Morzu Wschodniochińskim i w Cieśninie Tajwańskiej, oraz do działania na rzecz wolnego i otwartego regionu Indo-Pacyfiku;

6. pragnie współpracować z Japonią w celu rozwijania bardziej zrównoważonych stosunków z krajami globalnego Południa; podkreśla, jak ważne jest wdrożenie niezbędnego finansowania polityki przeciwdziałania zmianie klimatu, zrównoważony i wolny handel oraz sprawiedliwa międzynarodowa transformacja energetyczna; podkreśla znaczenie inicjatywy Global Gateway oraz partnerstwa na rzecz globalnej infrastruktury i inwestycji; z zadowoleniem przyjmuje pierwsze pięć projektów UE i Japonii w zakresie łączności oraz projekt Far North Fiber;

7. przyjmuje do wiadomości zmiany w japońskiej strategii bezpieczeństwa narodowego; nadal wspiera zaangażowanie Japonii na rzecz świata bez broni jądrowej; apeluje o kompleksowe partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa między UE a Japonią jako podstawę wzmocnionych konsultacji, wspólnych ćwiczeń, wspólnych badań i rozwoju w dziedzinie obronności oraz prac nad wspólnym planowaniem ewentualnościowym na wypadek niebezpiecznych kryzysów; z zadowoleniem przyjmuje formaty dialogu 2 + 2 państw członkowskich z Japonią; z zadowoleniem przyjmuje indywidualny program partnerstwa NATO z Japonią, ale ubolewa nad faktem, że otwarcie biura łącznikowego NATO w Japonii uległo opóźnieniu; proponuje utworzenie formatu dialogu UE/NATO/AP4 (Japonia, Korea, Australia i Nowa Zelandia) poświęconego kwestiom bezpieczeństwa; zachęca Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do oddelegowania attaché wojskowego do Tokio; z zadowoleniem przyjąłby negocjacje w sprawie umowy między UE a Japonią dotyczącej ram udziału; krytycznie odnosi się do faktu, że projekt dotyczący zwiększenia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa w Azji oraz z tym kontynentem jest mało rzeczowy; wzywa do zacieśnienia współpracy w zakresie świadomości morskiej w oparciu o inicjatywę dotyczącą najważniejszych szlaków morskich na Oceanie Indyjskim (CRIMARIO); domaga się uwzględnienia niekonwencjonalnych kwestii bezpieczeństwa, takich jak dezinformacja, cyberbezpieczeństwo, przestrzeń kosmiczna i zmiana klimatu;

8. uważa, że Japonia postępuje właściwie, kładąc nacisk na bezpieczeństwo gospodarcze, i z zadowoleniem przyjmuje poparcie tego kraju dla paradygmatu ograniczania ryzyka; odnotowuje w tym kontekście platformę koordynacyjną G-7 ds. wymuszeń ekonomicznych; zwraca uwagę na ogromne znaczenie partnerstwa cyfrowego między UE a Japonią; docenia ramy G-7 dotyczące współpracy w zakresie normalizacji technologii cyfrowych, współpracę z japońską Organizacją ds. Metali i Bezpieczeństwa Energetycznego (JOGMEC) w zakresie surowców krytycznych, dialog na temat polityki przemysłowej i proces sztucznej inteligencji z Hiroszimy na rzecz odpowiedzialności w

kontekście sztucznej inteligencji; ubolewa nad niechęcią Japonii do uczestnictwa w programie „Horyzont Europa” oraz wspiera Radę i Komisję w dążeniu do osiągnięcia tego celu;

9. ubolewa, że tzw. zielony sojusz między UE a Japonią z 2021 r. to nadal w dużej mierze niespełniona obietnica; zauważa, że Japonia zobowiązała się, że wodę z elektrowni w Fukushimie będzie uwalniać wyłącznie na podstawie standardów naukowych, przejrzystości i niezależnego nadzoru; wyraża nadzieję na bardziej proaktywną rolę Japonii w kwestii strat i szkód, a także na finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu, na 28. posiedzeniu Konferencji Stron UNFCCC (COP 28);

10. podkreśla znaczenie kontaktów międzyludzkich dla wymiany i porównywania doświadczeń w takich kwestiach jak równość płci, starzenie się społeczeństwa, nowe zmiany kulturowe czy praktyki w zakresie rynku pracy; ceni wymianę parlamentarną i dialog na temat praw człowieka, w ramach którego można rozmawiać o karze śmierci w Japonii; proponuje utworzenie unijno-japońskiego forum młodych liderów poświęconego globalnemu partnerstwu; ponownie wyraża zaniepokojenie w związku z kwestią uprowadzania dzieci przez jednego z rodziców; z zadowoleniem przyjmuje wytyczne rządu japońskiego w sprawie poszanowania praw człowieka w ramach odpowiedzialnych łańcuchów dostaw z 2022 r. i z zadowoleniem przyjmuje jego wysiłki na rzecz przyjęcia w 2024 r. przepisów równoważnych w stosunku do unijnej dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju;

11. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz rządowi Japonii.